אחת יבמה אחת ליבם אחד ואחת שתי יבמות ליבם אחד [א]כיצד עשה מאמר בזו ומאמר בזו צריכות שני גיטין וחליצה [ב]מאמר בזו וגט לזו צריכה גט וחליצה [ג]מאמר בזו ובעל את זו צריכות ב' גיטין וחליצה [ד]מאמר בזו וחלץ לזו הראשונה צריכה גט [ה]גט לזו וגט לזו צריכות הימנו חליצה [ו]גט לזו ובעל את זו צריכה גט וחליצה [ז]גט לזו ומאמר בזו צריכה גט וחליצה [ח]גט לזו וחלץ לזו אין אחר חליצה כלום [ט]חלץ וחלץ או חלץ ועשה מאמר נתן גט ובעל או בעל ובעל או בעל ועשה מאמר נתן גט וחלץ אין אחר חליצה כלום בין יבם אחד לשתי יבמות בין שני יבמין ליבמה אחת חלץ ועשה מאמר נתן גט ובעל או בעל ועשה מאמר ונתן גט וחלץ אין אחר חליצה כלום בין בתחלה בין באמצע בין בסוף [י]והבעילה בזמן שהיא בתחלה אין אחריה כלום באמצע ובסוף יש אחריה כלום [א]רבי נחמיה אומר אחת בעילה ואחת חליצה בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום: **גמ'** עד כאן לא פליגי אלא בגט אחר גט ומאמר אחר מאמר [כ]אבל גט אחד ביבמה [ומאמר אחד ביבמה] מהני מ"ט אמור רבנן גט ביבמה מהני משום דמהני בעלמא דאי אמרת לא מהני אמרי גט להוציאה וחליצה להוציאה ומדגט לא מהני חליצה נמי לא מהני ואתי למיבעל אחר חליצה ומאי טעמא [ל]אמור רבנן מאמר ביבמה מהני משום דמהני בעלמא דאי אמרת לא מהני אמרי מאמר לקנות וביאה לקנות ומדמאמר לא מהני ביאה נמי לא מהניא ואתי למיבעל אחר ביאה ומ"ט אמור רבנן [מ]ביאה פסולה יש אחריה כלום אמרי אי ביאה אחר הגט היא גזירה ביאה אחר הגט משום ביאה אחר חליצה ואי ביאה אחר מאמר היא גזירה ביאה אחר מאמר משום ביאה אחר ביאה ומ"ט אמור רבנן [נ]האי חליצה פסולה אין אחריה כלום אמרי מאי לגזור נגזור חליצה אחר הגט משום חליצה אחר חליצה כל כי הני תחלוץ ותיזיל ליגזור חליצה אחר מאמר משום חליצה אחר ביאה אטו חליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו חליצה אחר ביאה נמי בעיא גט לביאתו אמר רבא

מ"ט

אחת יבמה אחת ליבם אחד ואחת שתי יבמות ליבם אחד. שוין כמו שאמרנו שיש אחר גט ראשון או אחר מאמר ראשון כלום ואין אחר ביאה שבתחלה או אחר חליצה כלום: **כיצד**. בשתי יבמות ליבם אחד: **צריכות שני גיטין**. כרבנן דיש מאמר אחר מאמר וייבומי לא דהיכי ליעביד אי לייבומי לתרוייהו הוו להו שני בתים ואי לחדא הואיל ומבררתה ביה אגידא הוה ליה בונה שני בתים: **וחליצה**. לאחת מהן ופוטרת צרתה: **מאמר לזו וגט לזו**. פסל גט של אחרונה את הראשונה דקם ליה בלא יבנה [ב] וצריכה גט למאמרו וחליצה לזיקתו דחליצה לא מפקעא קידושין וגט לא מפקע זיקה: **מאמר לזו ובעל את זו**. אסור לקיימה דהואיל וקמייתא אגידא ביה הוו להו שני בתים וצריכות שני גיטין זו גט למאמרו וזו גט לביאתו וחליצה לאחת מהן ופוטרת צרתה אבל בגט לחודיה לא נפקא בעלת ביאה הואיל דביאה פסולה היא: **מאמר בזו וחלץ לזו**. בעלת מאמר הראשונה צריכה גט למאמר דחליצה דאידך לא מפקעה למאמרו: **צריכות הימנו חליצה**. אחת ואסור בקרובות שניה דרבנן הוא דאמרי יש גט אחר גט: **גט לזו ובעל את זו צריכה גט וחליצה**. ואסור לקיימה דקמה עליה בלא יבנה משום גט דראשונה ובגט לחודיה לא נפקא משום דביאה פסולה היא: **אין לאחר חליצה כלום**. דאי הדר מקדש לה לצרתה לא תפסי בה קידושין כרבי עקיבא: **חלץ וחלץ או חלץ ועשה מאמר ונתן גט ובעל**. וקתני סיפא אין לאחר חליצה כלום. והכי פירושו חלץ לזו וחלץ לזו מותר בקרובות שניה שאין אחר חליצה ראשונה שום זיקת יבמין וחליצה בתרייתא לאו כלום היא וכן חלץ לזו ומאמר לזו וכן נתן גט לזו אחר חליצת זו וכן בעל לזו אחר חליצה של זו אין מעשה האחרון כלום: **או בעל**. תחלה וחזר ובעל לשניה: **או בעל ועשה מאמר**. בשניה או נתן גט לשניה או חלץ לשניה אין אחר ביאה ראשונה כלום ומעשה אחרון לא חשיב ומותר בקרובות שניה:

אין אחר חליצה כלום. ארישא קאי ואסיפא שייך למימר אין אחר ביאה כלום ובגמרא [נג.] קמיבעיא לה: **בין שני יבמין ליבמה אחת**. בכל הדין האמור למעלה ביבם א' ובב' יבמות: **חלץ ועשה מאמר ונתן גט ובעל כו'**. איבם א' ואיבמה אחת קמהדר. ואע"ג דתניא לעיל הדר תנייה הכא משום סיפא דבעי לפלוגי בין ביאה לחליצה כדקתני חליצה בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום והבעילה בזמן שהיא בתחלה כו' ולאשמועינן פלוגתא דרבי נחמיה ורבנן: **בין בתחלה בין באמצע**. בין מאמר לגט כגון גט לזו וחלץ לזו וחזר ועשה בה מאמר או בעלת הגט לא מהני מאמר ולא בעיא גט למאמרו: **בסוף**. אחר מאמר וגט חלץ אין אחריה כלום וחליצה גמורה היא ואי הדר עביד מאמר לא בעיא גט דחליצה גירושין גמורים היא וקמה בלאו גמור עליה ואע"ג דחליצה פסולה הואי: **הביאה באמצע**. כגון גט לזו ובעל לזו וחזר ועשה מאמר בשלישית אסור בקרובותיה: **ובסוף**. גט לזו ומאמר לזו וחזר ובא על האחת יש אחר ביאה זו זיקת יבמין וכי מפיק לה בעיא חליצה ולא סגי לה בגט: **אין אחריה כלום**. ונפקא בגט ובלא חליצה ואי הדר קדיש לאידך אחר ביאה לא מהני: **גמ' אבל גט אחד ביבמה או מאמר אחד ביבמה מהני**. גט ביבמה למיקם עליה בלא יבנה ושוב לא ייבם ומאמר ביבמה מהני לה להצריכה גט למאמרו אי בעי לאפוקה: **מ"ט אמור רבנן גט ביבמה מהני**. הא מדאורייתא חליצה הוא דמהני בה ומשום גט לא קרינא בה שלא בנה: **משום דבעלמא מהני**. בכל הנשים להתגרש ואי אמרת הכא לא מהני ואם רצה לכונסה אחר הגט יכנוס: **אמרי**. אינשי גט להוציא וחליצה נמי להוציא מדגט לא מהני ליה כו': **ומ"ט אמור רבנן מאמר ביבמה מהני**. לאסור חברתה עליו הא מן התורה קנין לא הוי ביבמה אלא בביאה: **משום דמהני בעלמא**. קידושי אשה קונים אותה: **ואתי למבעל אחר ביאה**. והוה ליה בונה שתי בתים דאיסורא דאורייתא: **ומ"ט אמור רבנן ביאה פסולה יש אחריה**. זיקת יבמין כדתנן לעיל מאמר בזו ובעל לזו צריכות שני גיטין וחליצה ולא אמרינן תיסגי לבעלת ביאה בגט בלא חליצה ותיפטר אף חברתה בביאתה מן החליצה: **אי ביאה אחר הגט היא**. כגון גט לזו ובעל לזו דאמרינן צריכה גט וחליצה ולא סגי בגט לחודיה כשאר יבמה שכונסה: **גזירה ביאה אחר הגט משום ביאה אחר חליצה**. דאי אמרת תיסגי לה בגט אתי למימר מדקניא ביאה אחר הגט בביאה גרידתא אלמא מעליותא היא ואתי למיבעל לכתחלה אחר חליצה: **ואי ביאה אחר מאמר היא**. כגון מאמר לזו ובעל לזו להכי תנן צריכות (א) שתים גט וחליצה דאי אמרת בגט סגי לה אמרי ביאה של זו אחר קנין של זו מעליותא היא ואתי למעבד ביאה אחר ביאה וקא פגע באיסור אשת אח: **חליצה פסולה**. שאחר גט או אחר מאמר: **אין אחריה כלום**. דאי הדר עבד מאמר או גט לשלישית לא מהני: **משום חליצה אחר חליצה**. דלא ליתי למיחלץ לשתי יבמות זו אחר זו או שני יבמין ליבמה אחת זה אחר זה: **כל כי הני תחלוץ ותיזיל**. כלומר מאי איכפת לן כל ימיה תחלוץ: **משום חליצה אחר ביאה**. דלא ליתי למימר יבמה כנוסה יוצאת בחליצה בלא גט לא אתו למימר הכי דלאו חליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו. והא דאמרינן אין אחריה כלום בדבר העשוי אחריה קאמר דאי הדר עביד גט או מאמר או חליצה בחברתה לא מיתסר בקרובותיה:

מאי

עשה מאמר בזו ומאמר בזו צריכות ב' גיטין וחליצה. הכא שייך להקשות דיתן גט לאחת מהן למאמרו ותשתרי אידך ולעיל פי' (דף לג. ד"ה גט): **צריכות** ב' גיטין וחליצה. למ"ד חליצה פסולה צריכה לחזור הכא בעו ב' חליצות וקאי נמי צריכות אחליצה וסמוך דקתני עשה מאמר ונתן גט צריכה גט וחליצה הא דלא קתני וצריכות חליצה לשון רבים איידי דקתני צריכה גט לשון יחיד נקט נמי גבי חליצה לשון יחיד: **מדגט** לא מהני חליצה נמי לא מהניא. בקשה דעלמא ליכא למיחש שמא יאמרו מדחליצה לא מהני גט נמי לא מהני דבקשה לא שייך חליצה וקריאה ואין לומר דתיבעי יבמה גט וחליצה משום דלא יאמרו מדחליצה לחודה מהניא גט נמי מהני דבהא לא יטעו שיפטרוה בלא חליצה דבהדיא הצריך הכתוב חליצה אבל הכא חיישינן שיאמרו מה שהצריך הכתוב חליצה היינו מלבד הגט שהוא בכל הנשים ויאמרו מדגט לחודיה לא מהני חליצה נמי לא מהניא ואתי למיבעל אחר חליצה: **ואתי** למיבעל אחר ביאה. אבל השתא דמהני לא חיישינן שמא יאמרו כי היכי דמהני ביאה אחר גט ומאמר מהני נמי אחר ביאה וחליצה ואתי למיבעל אחר ביאה כמו אחר מאמר דאחר מאמר נמי אסור למיבעל:

דמספקא

עין משפט
נר מצוה

ז א מיי' פ"ה מהלכות יבום הלכה יד טוש"ע אה"ע סימן קע סעיף ו:
ח ב מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ז:
ט ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:
י ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:
יא ה מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף א וסעיף ה:
יב ו טוש"ע שם סעיף יא:
יג ז שם סעיף יא:
יד ח שם סעיף ט:
טו ט שם סעיף יג:
טז י מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף יד:
יז כ מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעי' א:
יח ל מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעי' ג:
יט מ נ מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף יד:

◆

תוספות ישנים

ומדגט לא מהני חליצה נמי לא מהניא. ואם תאמר והלא כתיבא בקרא בהדיא חליצה וי"ל שיאמרו דצריך חליצה עם גט דשאר נשים ויצטרך ביבמה גט וחליצה אבל אין לומר דבקשה בעלמא נמי מועיל חליצה דאי חליצה לא מהניא יאמרו דגט נמי לא מהניא והא דכתב בהדיא גט נאמר דהיינו עם חליצה כמו דאמרינן בחליצה שביבמה. וי"ל דדוקא ביבמה שייך שפיר גט וחליצה אבל בשאר נשים לא שייך קריאה כמו ביבמה ולא שייך כאן חליצה כלל ולא אתי למטעי שלא יועיל גט בשאר נשים:

מסורת הש"ס

א) [לקמן נג: קיא.]
ב) [דברים כה.]

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואי ביאה וכו' להכי תנן צריכות שני גיטין וחליצה: